

gereken önem verilip gerekli çalışmaların yapılması zorunludur.

1- Atchison, 1973, Present status and futur potential for utilization of nonwood plant fibers-A Worldwilde Reviev, TAPPI, Nonwood plant fiber pulping, Progress report No: 4, p. 69-89

2- Eroglu, H. 1980, O₂-NaOH Yöntemiyle Buğday Saplarından Kâğıt Hamuru Elde Etme Olanaklarının Araştırılması, Doçentlik Tezi, yayınlanmamıştır.

3- Eroglu, H, 1979, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İhtira Berati, No. 20138

RUHBİLİM AÇISINDAN BAŞAĞRISI

Dr. Ali İhsan BAYSAL
A.İ.T.İ.A. Tıp. Fak.
Nöroloji Öğretim Görevlisi

Ruhsal nedenlerin başağrısına yol açtığı uzun yıllardan beri ileri sürülmektedir. Açlık ve yorgunluk gibi durumların dışında, insanoglunu en çok rahatsız eden bedensel yakınma başağrısı olmuştur. Görüldüğü gibi söz konusu sorun, geçmişten günümüze insanlık tarihinde evrensel boyutlar kazanmıştır.

Baş ağrısı her ne kadar bedensel bir huzursuzluk ise de, kaynağını çoğu zaman ruhsal çatışmalardan alır. Bunun ruhbilimsel açıdan kökeni, insanın filogenetik evrimde en üst düzeyde oluşunun onda yarattığı gururda yatmaktadır. Bu ise insanın başını kullanabilme gücüne (yetisine) bağımlı bir duygudur, yani ondan ayrı düşünülemez. Demek oluyor ki, insan, bedeninin bu değerli kısmını bilincinde oldukça, bilinç dışı mekanizmalarla gelişen ruhsal çatışmalar, söz konusu vücut parçasını hedef alırlar.

Kuşku yok ki, insanın gerçek ve düşsel amaçlarına ulaşması için sarfettiği çabalar sırasında, sıklıkla kendi içinden ve çevresinden kaynaklanan çatışmalar ortaya çıkar. Bilinçli istemler çoğunlukla bilinçsiz gereksinim ve dürtüleri doğururlar. Böylece çatışmaların kaçınılmaz sonucu, bunaltı (ankziye) dedğimiz ruhsal sıkıntı duygularıdır. Herkesin kendi geçmişini ilgilendiren kişisel deneyimleri vardır. Bunun sonucu, kişi ruhsal bunaltısı ile kendine en uygun gelen yolla başa çıkmaya çalışır. Bu, kişilik savunma yollarının kendiliğinden oluşan mekanizmalarının tümünü kapsar. Söz konusu savunmanın yetersiz kaldığı durumlarda ortaya çıkabilecek bedensel rahatsızlıklar içinde baş ağrısı en üst sırada yer alır. Diğer bir deyimle, ruhsal bunaltı kişinin iç dünyasında kendini doğru hissettirmese, çıkış noktası olarak en sık başı bulur ve burada bedensel yakınmaya döner. Bu dönüşüm bedendeki öğrenme süreçleri ile ya da karmaşık biyokimyasal değişiklikler sonucu olur.

Ruhsal bunaltının bilinç dışı yollarla en çok

baş ağrısı olarak ortaya çıkması birçok faktöre (etmene) bağlıdır. Bunların başta geleni, kişinin bedenini algılama ve kavrama biçimi ile yaşamın erken dönemlerinde başıyla ilgili işlevlerin giderek önem kazanmasının bilincinde olmasıdır. Baş ağrısı, çocukların bedensel işlevlerle ilişkili olarak en erken öğrendikleri sözcüklerden birisidir.

Baş ağrısı genelde kişiyi hekime en sık götüren yakınmadır, o nedenle de pratisyen hekimliği yakından ilgilendiren bir sorundur. Kişilerin baş ağrısına değişik tepkileri vardır ve bazılarının bu rahatsızlığa özel bir yatkınlığı söz konusu olabilir. Araştırmalara göre özellikle genç erişkinlerde yaşamın bir döneminde şu ya da bu şekilde baş ağrısından yakınma oranı % 80-90 dolayındadır.

Baş ağrısının çok sık görüldüğü aslında tababetle uğraşmayan kesimin de bildiği bir hakikattir. Daha da ötesi, baş ağrısının genellikle ruhsal kökenli bir rahatsızlık olduğu da insanların önemli bir kısmının bilincindedir. Halk arasında baş ağrısı sözcüğü hoş gitmeyen ya da zor durumlarla eşanlamlı olarak kullanılır. "Başınızı ağrıtırıyorum ama...", "Şunu şöyle yap da, sonra başın ağrımaz", "Şu adam da amma baş ağrısı oldu" gibi deyimlerin günlük konuşmalarımızda ne çok geçtiği adınmaz.

Ruhsal kökenli baş ağrılarına en tipik örnek, "kas kasilması" ya da "gerilim" dedğimiz tipte olanıdır. Buna "psikojenik" baş ağrısı denmesi de olağandır. Ruhsal çökkünlük (depresyon) ve daha ağır ruh hastalıklarında da değişik karakterde baş ağrıları olmaktadır. Migren ya da yarım baş ağrısının soyacekimle ilişkisi ağır basmakla birlikte, değişik ruhsal etkenlerle ortaya çıkabileceği kabul edilmektedir.

Gerilim tipi baş ağrısı, halk arasında "psikolojik" ya da "asabi" baş ağrısı denen ve tüm baş ağrılarının arasında en sık görülendir. Burada ağrı yüz, kafa derisi, boyun ve omuz kaslarının sürekli kasıl-

ma halinde olmalarına bağlıdır. En önemli özelliği çok değişken olması ve sıklıkla hastanın geçmişinde (özgül) spesifik bir olaya bağlanamayışıdır. Bunun anlamı, ağrıyı doğuran ruhsal çatışmaların çok karmaşık oluşu ve hastalığın genellikle gerilim ya da ruhsal bunalımın kaynaklarıyla doğrudan ilişkisi olmadığıdır.

Uyarılık ilerledikçe toplumu, bilinen ve bilinmeyen birçok sağlık sorunu beklemeye devam edecektir. Bedensel ve ruhsal rahatsızlıkların hemen hiçbirini bu olaydan (olgudan) soyutlanamaz. Çağı-

mızın ruhsal bunalım çağı olarak nitelendirilmesi, psikojenik başağrılarının toplumda giderek daha da çok görüleceğini düşündürmektedir. Oysa, organizmanın ruhsal alandaki çoğu bozukluklarının doğal bir tepki olduğunu ve kendini daha kötü durumlardan korumaya yönelik bir özellik taşıdığını belirtmek yerinde olur. Sonuçta, bunalım ya da gerilim tipi başağrılarının, insanı daha ağır ruhsal hastalıklardan uzak tutmayı hedef alan bir tür savunma mekanizması olarak değerlendirilmesi mümkündür.

UZAY TAKSİSİ

Wolfgang Pittke

Dünya kamuoyunun sahne ışıkları önünde güneşleniyor gibi yaşanmış bir film yıldızı unutulmuş duruyordu: Cape Canaveral'daki 39 A start rampasıydı bu.

O zaman adı Cape Kennedy olan bu muazzam alandan 12 yıl önce ucunda Apollo 11'i taşıyan bir dev füze, Satürn V, aya ilk fırlatılışını yapmıştı.

Girişim başarı kazanmış ulusun şerefi kurtulmuş ve aya ilk ayağını basan insan bir Amerikalı olmuştu. Neil Armstrong 21. Temmuz 1969 (Orta Avrupa Saatiyle) saat 3.56 da dünyamızın bütün aşk şiirlerinde sözü geçen uydumuz ayın tozlarına ayağını değdirmişti.

Altı yıldan beri burada sessizlik var, büyük bir şeyi beklemenin sessizliği. Son olarak 1975 Temmuzunda burradan 3 Amerikan astronotu Soyuz Uzay Gemisindeki iki Rus Kosmonotu ile buluşmak üzere bir Apollo füzesi ile uzaya fırlatılmıştı.

Bu günlerde (yazının yazıldığı şu anlarda) için-

de insan olan bir uzay uçuşunun yeni bir başlangıç için Countdown=geriden sayma başlamıştır. Kaliforniya'da üç test uçuşundan ilkinin başlamasından 54 saat sonra "Columbia" saate 350 kilometreden daha üstün bir hızla tekrar Kaliforniya'ya dönecektir. Test pilotları John W. Young ve Robert L. Crippen'dir.

NASA resmi olacak ilk yük taşıma uçuşuna 1982 Eylül'ünde başlayacaktır. Ondan sonra yılda 60 kalkış ve iniş planlanmıştır. Kuramsal olarak para çantasına güvenen herkes NASA'dan bu uzay gidip gelişi için bir bilet satınalabilir.

Yalnız bilim ve araştırma endüstrisi gruplarıyla resmi askeri makamların tercihleri vardır. Fakat çok geçmeden grup veya bireysel yolculuklarla dünyamız çevresinde yapılacak çevre seyahatleri

Uzay taksisinin fırlatılışından inişine kadar

